

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 438/2023
30.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Милене Рашић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела превара у покушају из члана 208. став 3. у вези става 1. у вези члана 30. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Бранислава Секуловића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лозници 2 К 215/22 од 19.09.2022. године, исправљена решењем тог суда 2 К 215/22 од 04.10.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1-991/22 од 31.01.2023. године, у седници већа одржаној дана 30.05.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Бранислава Секуловића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Лозници 2 К 215/22 од 19.09.2022. године, исправљена решењем тог суда 2 К 215/22 од 04.10.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1-991/22 од 31.01.2023. године, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници 2 К 215/22 од 19.09.2022. године, која је исправљена решењем тог суда 2 К 215/22 од 04.10.2022. године, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела превара у покушају из члана 208. став 3. у вези става 1. у вези члана 30. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 10 месеци. Одлучено је и о трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1-991/22 од 31.01.2023. године, одбијене су као неосноване жалбе Основног јавног тужиоца у Лозници и браниоца окривљеног АА и пресуда Основног суда у Лозници 2 К 215/22 од 19.09.2022. године, која је исправљена решењем тог суда 2 К 215/22 од 04.10.2022. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Бранислав Секуловић, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијану пресуду Апелационог суда у Новом Саду Кж1-991/22 од 31.01.2023. године преиначи и окривљеног АА ослободи од оптужбе или исту укине и предмет врати на поновно суђење том суду, као и да одложи извршење правноснажне пресуде, у смислу члана 488. став 3. ЗКП.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости нумерише повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП и исту образлаже наводима да кривично дело за које је окривљени оглашен кривим није кривично дело, обзиром да не постоји „филијала у Лозници“ као организациони део пасивног субјекта ДДОР Нови Сад, већ постоји „експозитура у Лозници“ која се налази у саставу „Филијале у Ваљеву“. Даље се наводи да, како не постоји правни ентитет – „филијала у Лозници“, то не може постојати ни једно физичко лице које би било радник, односно лице у радном односу тог ентитета. Образлажући повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП бранилац наводи да, чак и да је у изреци побијане пресуде, организациони облик пасивног субјекта правилно означен, дакле, као „експозитура“, ни тада не би постојало кривично дело превара у покушају, из разлога што ниједан радник „експозитуре у Лозници“ нема овлашћење да донесе одлуку која би могла да буде основ за исплату обештећења, а којом исплатом би могла да буде начињена штета на имовини пасивног субјекта. Даље се наводи да је кривично дело превара из члана 208. КЗ у свом законском опису постављено тако да се радња извршења састоји у навођењу пасивног субјекта да проузрокује последицу. У ситуацији када је оштећени правно лице постоји непосредни – директни пасивни субјект који је физичко лице и посредни – индиректни пасивни субјект који је правно лице. Између радње навођења коју извршилац предузима према непосредном пасивном субјекту, а која се састоји у довођењу у заблуду непосредно пасивног субјекта и наступања последице, а то је оно што непосредни пасивни субјект учини или не учини, па на тај начин проузрокује штету имовини посредног пасивног субјекта, мора постојати узрочна веза. По ставу одбране, када је посредни пасивни субјект осигуравајуће друштво, тада запослени у таквом правном лицу мора да буде овлашћен за доношење одлуке о томе да ли је захтев за накнаду штете основан, односно одлуке о исплати накнаде штете, да би могао да буде непосредни пасивни субјект. У конкретном случају, ни један запослени у експозитури у Лозници, пасивног субјекта, не може имати својство непосредног пасивног субјекта због тога што ни један запослени у овој експозитури нема овлашћење да донесе одлуку о томе да ли је захтев за накнаду штете основан, нити да на основу тога донесе одлуку о обештећењу, те је потпуно јасно да довођењем у заблуду неког физичког лица, које нема могућност да

предузме нешто на штету имовине потенцијалног посредног пасивног субјекта, не може довести до извршења кривичног дела превара.

Кривично дело превара из члана 208. став 1. КЗ чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да овај на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини. Тежи облик овог кривичног дела из става 3. постоји онда када је делом из става 1. прибављена имовинска корист или нанета штета у износу који прелази четрестопедесет хиљада динара, сходно одредбама Кривичног законика који је важио у време извршења кривичног дела („Службени гласник Републике Србије“ број 85/05 ... 107/05).

Радња кривичног дела превара састоји се у навођењу пасивног субјекта да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине. Намера је нужни субјективни елемент овог кривичног дела и то намера да се довођењем или одржавањем у заблуди пасивног субјекта, себи или другом прибави противправна имовинска корист.

Из изреке побијане првостепене пресуде, произлази да је окривљени у време и на месту ближе описаном у изреци пресуде, у урачунљивом стању и у намери да себи прибави противправну имовинску корист покушао да лажним приказивањем чињеница доведе у заблуду радника ДДОР „Нови Сад“ АДО Нови Сад, Филијала у Лозници и тиме га наведе да му на штету овог осигуравајућег друштва исплати износ од 946.426,00 динара, на име штете по каско осигурању, на тај начин што је лажно приказао да се дана 13.03.2009. године догодила саобраћајна незгода, у којој је оштећено путничко моторно возило, затим је попунио и приложио документацију са потврдом о пријави штете за поменуто возило од 946.426,00 динара, коју потврду је потписало треће лице на чије име је било регистровано наведено возило, а коју наводну штету је имао намеру да наплати од осигуравајућег друштва, иако је знао да поменуто возило дана 13.03.2009. године није имало саобраћајну незгоду, већ неко сасвим друго возило сличних карактеристика, при чему је био свестан да је његово дело забрањено.

У конкретном случају, у изреци означене пресуде, наведени су сви субјективни и објективни елементи кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим из члана 208. став 3. у вези става 1. у вези члана 30. КЗ. Наиме, из изреке пресуде произилази да је оштећено правно лице, односно пасивни субјект, у конкретном случају ДДОР „Нови Сад“ АДО Нови Сад, а чињеница да је уместо „експозитуре у Лозници“ означена „филијала у Лозници“, није од утицаја на постојање овог кривичног дела, пошто исте представљају организационе јединице правног лица – пасивног субјекта - ДДОР „Нови Сад“ АДО Нови Сад, због чега, у конкретном случају, може бити оштећено само правно лице и то ДДОР „Нови Сад“ АДО Нови Сад, а не његове организационе јединице.

Поред изнетог, по ставу Врховног суда, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на непостојање узрочно-последичне везе између радње коју је предузео окривљени – довођење у заблуду радника ДДОР „Нови Сад“, и последице овог кривичног дела. Наиме, последица кривичног дела се састоји у чињењу или нечињењу пасивног субјекта на штету своје или туђе имовине. Пасивни субјект је

лице које се доводи у заблуду, али мора се имати у виду и чињеница да је, у конкретном случају, лице којем је окривљени покушао да лажним приказивањем чињеница доведе у заблуду, односно којем је лажно приказао да се дана 13.03.2009. године догодила саобраћајна незгода, у којој је оштећено путничко моторно возило, а затим му је и приложио документацију са потврдом о пријави штете за поменуто возило од 946.426,00 динара, а коју наводну штету је имао намеру да наплати од осигуравајућег друштва, иако је знао да поменуто возило дана 13.03.2009. године није имало саобраћајну незгоду, већ неко сасвим друго возило сличних карактеристика, је лице које је запослено у правном лицу-оштећеном. Достављањем документације запосленом раднику оштећеног, исти је био активиран на одређену врсту чињења, односно прослеђивања даље наведене документације, на основу које би могла да се донесе одлука да правно лице – пасивни субјект ДДОР „Нови Сад“ АДО Нови Сад изврши исплату одређене своте новца, на штету своје имовине.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости је недозвољен.

Одредбом члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да се захтев за заштиту законитости може поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку који је претходио њеном доношењу повређен закон, а ставом 4. наведеног члана предвиђени су услови под којима окривљени преко свог браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, а то је учињено таксативним набрајањем повреда закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног као разлог подношења захтева за заштиту законитости нумерише и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, а које повреде су законом дозвољени разлози за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, у смислу члана 485. став 4. ЗКП. Међутим, по ставу Врховног суда, бранилац се само формално позива на напред означене повреде Кривичног законика, док у суштини полемиче са чињеничним утврђењима суда везаним за постојање овлашћења радника запосленог у ДДОР „Нови Сад“ АДО Нови Сад, и на својим чињеничним закључцима другачијим од оних утврђених побијаним пресудама износи сопствени став да су учињене повреде закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, јер је радње окривљеног било неопходно квалификовати као „неподобан покушај“ и, сходно томе огласити кривим и ослободити од казне, у смислу члана 31. КЗ.

Из свих изнетих разлога, на основу члана 491. став. 1 и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП Врховни суд је донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић